

**Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa
Śląskiego**

**Raport ramowy z realizacji
*„Wieloletniego regionalnego planu
działań na rzecz promocji
i upowszechnienia ekonomii społecznej
oraz rozwoju instytucji sektora
ekonomii społecznej i jej otoczenia
w województwie śląskim na lata 2012-
2020”*
w I połowie 2015 roku**

Katowice, 2015 r.

Wstęp

„Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020” został przyjęty uchwałą nr 837/251/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 25 kwietnia 2013 roku. Wyznacza on główne cele Samorządu Województwa w obszarze ekonomii społecznej, w tym działania, ich realizatorów oraz źródła finansowania.

Koordynatorem realizacji założeń Planu ES oraz podmiotem odpowiedzialnym za monitoring jego wdrażania jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego. Zgodnie z zapisami „Wieloletniego regionalnego planu ...” ROPS odpowiedzialny jest również za realizację trzech typów zadań:

1) **Organizacyjnych**, obejmujących:

- + współpracę z Wojewódzkim Zespołem ds. Ekonomii Społecznej (organizację spotkań, przekazywanie raportów itp.);
- + współpracę z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej, podmiotami ekonomii społecznej i przedsiębiorstwami społecznymi w regionie;
- + współpracę z realizatorami Planu (tj. samorządami gminnymi i powiatowymi, samorządem województwa, instytucjami pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy, PS, PES, OWES, CES, LGD, NGO, izbami rzemieślniczymi i gospodarczymi, organizacjami pracodawców oraz szkołami i uczelniami wyższymi);
- + organizację spotkań, konferencji, szkoleń i warsztatów;

2) **Informacyjno-promocyjnych**, do których należy:

- + prowadzenie strony/podstrony internetowej na temat ES, zawierającej bazy danych podmiotów ES w regionie;
- + utworzenie systemu wymiany informacji pomiędzy Śląskim Centrum Ekonomii Społecznej, OWES, PES i PS;
- + promowanie idei ekonomii społecznej w województwie śląskim wśród różnych środowisk i grup społecznych (wydawanie publikacji, informatorów, katalogów dobrych praktyk z zakresu ES; organizacja konkursów promujących ekonomię społeczną; lobbowanie na rzecz aktualizacji i rozwoju przepisów prawa dot. ES);
- + pogłębianie świadomości społecznej na temat ekonomii społecznej wśród decydentów, polityków, pracowników samorządów terytorialnych, szczególnie dot. stosowania klauzul społecznych;
- + wymiana doświadczeń na poziomie regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym na temat ekonomii społecznej;

3) **Monitoringowo-badawczych**, obejmujących:

- + wdrożenie struktury organizacyjnej i metody gromadzenia danych w celu monitorowania realizacji działań zawartych w Planie;
- + diagnozowanie sektora ES, w tym realizacja badań z obszaru ES we współpracy z OWES, PES i PS;
- + opracowanie raportów monitoringowych, przy współpracy OWES, PES i PS;
- + badanie i definiowanie potrzeb oraz określanie kierunków rozwoju zawodowego kadry PES i PS.

Niniejszy raport zawiera informacje na temat działań na rzecz sektora ekonomii społecznej, które zostały podjęte przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w pierwszej połowie 2015 roku.

Zadania na rzecz sektora ekonomii społecznej zrealizowane w pierwszej połowie 2015 roku przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego.

Prace nad regionalnym programem rozwoju ekonomii społecznej

W pierwszym półroczu 2015 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej kontynuował prace nad przekształceniem „*Wieloletniego regionalnego planu...*” w regionalny program rozwoju ekonomii społecznej, podjęte w związku realizacją zapisów „*Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej*”, który wszedł w życie 12 sierpnia 2014 roku. Z uwagi na powyższe w lutym br. odbyło się posiedzenie Wojewódzkiego Zespołu ds. Ekonomii Społecznej, na którym omówiono sposób, w jaki miały zostać wprowadzone konieczne modyfikacje. Wstępny projekt programu został opracowany pod koniec II kwartału 2015 roku.

3

Szkolenia

W pierwszej połowie 2015 roku w ramach projektu systemowego „*Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego*” przeprowadzono 14 dwudniowych szkoleń – 6 uzupełniających oraz 8 wspólnych. Szkolenia uzupełniające miały na celu wzmocnienie umiejętności interpersonalnych oraz wsparcie rozwoju osobistego i zawodowego pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej, w szczególności podejmujących działania na rzecz partnerstw lokalnych. Poruszono na nich następujące tematy:

- ✚ Praca jako źródło rozwoju: warsztat kreatywności i automotywacji w pracy;
- ✚ Współpraca na rzecz pomocy osobom i rodzinom z problemem zaburzeń psychicznych;
- ✚ Animowanie społeczności lokalnej w ramach Lokalnych Programów Rewitalizacji;
- ✚ Zastosowanie klauzul społecznych w prawie zamówień publicznych.

Szkolenia wspólne skierowane były w szczególności do pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Powiatowych Urzędów Pracy. Ich celem było rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy. W ramach szkoleń wspólnych omówiono następujące zagadnienia:

- ✚ Zagrożenia w pracy pracownika ośrodka pomocy społecznej i powiatowego urzędu pracy, ze szczególnym uwzględnieniem pracy z trudnym klientem;
- ✚ PAI – Program Aktywizacja i Integracja – współpraca PUP, OPS i NGO;
- ✚ Współpraca w zakresie wspomagania osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ze szkoleń zorganizowanych od stycznia do końca czerwca br. przez ROPS skorzystały 254 osoby.

Wizyty studyjne

W pierwszej połowie 2015 roku rozstrzygnięto przetarg na realizację wizyt studyjnych, a następnie przeprowadzono proces rekrutacji uczestników, w wyniku którego zrealizowano 5 spotkań. Miały one służyć zaprezentowaniu dobrych praktyk z zakresu aktywnej integracji i ekonomii społecznej. Tematem pierwszej wizyty studyjnej była aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych na przykładzie Ośrodka Rehabilitacyjno-Szkoleniowo-Wypoczynkowego Zakład Aktywności Zawodowej „LALIKI”. Uczestnikom drugiej wizyty studyjnej zaprezentowano specyficzne modele spółdzielni socjalnych na przykładzie Spółdzielni Socjalnej „Wsparcie na starcie” z Toszka oraz FAJNEJ Spółdzielni Socjalnej z Zabrze. W ramach dwóch kolejnych spotkań, których tematem przewodnim była problematyka senioralna wizytowano Częstochowskie Centrum Aktywności Seniorów oraz Fundację WIDZIALNIorg w Częstochowie. Celem ostatniej z wizyt było zaprezentowanie kompleksowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych na przykładzie Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego „Teatr Grodzki”.

Do końca czerwca br. z tej formy wsparcia skorzystało w sumie 49 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, instytucji pomocy i integracji społecznej, publicznych służb zatrudnienia, organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa śląskiego.

Studia

W lutym 2015 roku zakończyła się druga edycja studiów podyplomowych z ekonomii społecznej, które prowadzone były przez Wyższą Szkołę Humanitas w Sosnowcu. Ich celem było podniesienie wiedzy i umiejętności z zakresu ekonomii społecznej, a w szczególności przygotowanie do podejmowania i promocji działań w obszarze przedsiębiorczości społecznej oraz wspierania przedsięwzięć społecznych w środowiskach lokalnych.

W ramach 190 godzin dydaktycznych uczestnicy zajęć zdobyli wiedzę między innymi na temat zarządzania podmiotami ekonomii społecznej, uwarunkowań prawnych sektora ES oraz finansowania przedsiębiorstw społecznych. Studia ukończyło 30 osób.

Doradztwo

W pierwszej połowie 2015 roku przeprowadzono procedurę wyboru doradców, która pozwoliła na wyłonienie realizatorów usług doradczych dotyczących następujących zagadnień:

- + *Ekonomia społeczna* - tworzenie podmiotów ekonomii społecznej; przepisy prawne oraz zasady funkcjonowania PES o charakterze rynkowym i integracyjnym;
- + *Budowanie partnerstw lokalnych* - prawne aspekty funkcjonowania partnerstw, etapy ich tworzenia oraz efektywnego funkcjonowania; analiza potrzeb środowiska lokalnego;
- + *Praca ze środowiskiem lokalnym* - pobudzanie społecznej aktywności; metody pracy ze środowiskiem lokalnym; organizacja wolontariatu działającego na rzecz społeczności lokalnej; projekty socjalne oraz PAL w praktyce;
- + *Przygotowanie i realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej* - przygotowanie wniosku o dofinansowanie projektu; monitoring, ewaluacja i kontrola projektów; rozliczanie projektów systemowych.

Do końca czerwca br. przeprowadzono 155 godzin doradztwa.

Seminaria

Do dnia 30 czerwca 2015 roku ROPS zorganizował 2 seminaria pt. „*Ekonomia społeczna - współpraca się opłaca*”. Były one skierowane do pracowników i wolontariuszy jednostek samorządu terytorialnego, instytucji pomocy i integracji społecznej, publicznych służb zatrudnienia, organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej z terenu subregionów północnego i zachodniego województwa śląskiego (seminaria dla subregionu centralnego oraz południowego zorganizowano w ubiegłym roku). Seminaria odbyły się w Częstochowie oraz w Rybniku. Ich celem było przedstawienie modeli i doświadczeń współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz sektora ekonomii społecznej. W ramach seminariów prowadzone były między innymi prelekcje oraz panele dyskusyjne. Wzięło w nich udział 52 beneficjentów.

Promocja ekonomii społecznej

W ramach budowania świadomości marki ekonomii społecznej w pierwszym półroczu br. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego kontynuował dystrybucję materiałów promocyjnych, w tym toreb ekologicznych oraz plakatów. Rozpoczęto również prace nad przygotowaniem filmu promocyjno-informacyjnego dotyczącego ekonomii społecznej. Ponadto w prasie (Dzienniku Zachodnim oraz Gazecie Wyborczej) ukazały się 3 artykuły sponsorowane poruszające tę problematykę.

Ekonomia społeczna promowana była również na prowadzonej przez ROPS podstronie internetowej (www.es.rops-katowice.pl), na której znajdują się między innymi informacje o aktualnych wydarzeniach, szkoleniach z obszaru ES organizowanych przez ROPS, wykazy podmiotów ekonomii społecznej działających w województwie śląskim, a także spisy publikacji poruszających tę tematykę. ROPS wydaje także newsletter, w którym zamieszczane są informacje o organizowanych szkoleniach oraz bieżących wydarzeniach z obszaru ekonomii społecznej. W pierwszej połowie 2015 roku do subskrybentów trafiły 2 takie informatory.

6

Zadania monitoringowo-badawcze

W pierwszej połowie 2015 roku przeprowadzono monitoring wdrażania „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012 - 2020”. Badaniami, realizowanymi metodą CAWI, objęte zostały wybrane pomioty podejmujące działania na rzecz sektora ekonomii społecznej tj. ośrodki wsparcia ekonomii społecznej działające na terenie województwa śląskiego, jednostki samorządu terytorialnego, powiatowe urzędy pracy, Wojewódzki Urząd Pracy oraz podmioty ekonomii społecznej o charakterze integracyjnym. W badaniu wzięło udział 215 podmiotów (68% wszystkich podmiotów, do których skierowano prośbę o wypełnienie kwestionariusza ankiety). W oparciu o dane zgromadzone od tych instytucji sporządzony został raport roczny, obrazujący stan na dzień 31.12.2014 roku.

W celu zaktualizowania wiedzy na temat ilości podmiotów ekonomii społecznej funkcjonujących w województwie śląskim oraz ich działalności przeprowadzono również analizę źródeł wtórnych oraz wywiady telefoniczne (CATI).

Akredytacja OWES

Oprócz realizacji zadań wynikających z zapisów „*Wieloletniego regionalnego planu...*” w roku bieżącym Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego został włączony również w proces akredytacji ośrodków wsparcia ekonomii społecznej. Jego rola polegała na przygotowaniu opinii rekomendujących dopuszczenie poszczególnych OWES do systemu AKSES. Każda opinia uwzględniała:

- ✚ Włączanie się OWES w działania dotyczące ekonomii społecznej na poziomie regionalnym;
- ✚ Współpracę z instytucjami regionalnymi i innymi OWES;
- ✚ Ocenę jakości i skuteczności działań prowadzonych przez OWES.

Podstawą do jej przygotowania miały być dotychczasowe doświadczenia oraz posiadane przez ROPS informacje o ośrodkach wsparcia ekonomii społecznej, bądź też podmiotach wchodzących w ich skład. W ramach realizacji tego zadania Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej opracował w lutym 2015 roku 7 opinii dla podmiotów ubiegających się o akredytację. Dalsza rola ROPS w tym procesie będzie polegała na dokonaniu analizy i oceny planów działań opracowanych przez poszczególne OWES.

Opracowała:

Joanna Krywult

podinspektor ds. monitoringu

Sprawdziła:

Dominika Błasiak

Kierownik działu Analiz i Programowania

Katowice, wrzesień 2015 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

